

Telegrafu

Organ național-bisericesc

Nr. 6

Procuratura de stat

(Of.)

Str. Schewis

Loco

Abonamentul:

Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.

Ziarul apare Marția și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafu Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

== Prețul inserțiilor, după invocață ==

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegrafu Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Aniversara zilei de 24 Ianuar

(=) Se împlinesc 62 de ani în 24 Ianuar 1921, de când țărișoarele române, Moldova și Muntenia, s'au contopit într'un singur stat, sub suzeranitatea Turciei și sub garanția colectivă a puterilor europene, în conformitate cu vestita Convenție din Paris dela 1858.

Provinciile române desrobite prăznuiesc acum a treia oară ziua de 24 Ianuar, pe care o consideră ca cel dintâi pas hotărât spre unirea națională dela 1918. Importanța sărbătorii o scoatem la iveală prin manifestarea sentimentelor noastre de recunoștință și pietate, dovedite față de figurile mărețe, care au știut să creeze din două principate, adeseori dușmane, o Românie mică încă, dar totuși o țară «cu viitor de aur».

Hotarele României nouă cuprind astăzi aproape întreg neamul românesc. Puțini frați de-ai noștri mai suspină sub domnie străină, așteptând ziua de înviere și pentru dânșii.

Sărbătorind astăzi unirea cea dintâi, a fraților noștri de peste Carpați, ținem să ne reamintim marile caractere ale românilor mai ales noi, cari eram opriți de a ne ocupa, de pe catedră, de pe amvon, sau în presă, cu viața și faptele bărbaților politici ai țării românești.

Unul din acești distinși bărbați și mari caractere a fost, fără îndoială, principele *Alexandru Ioan I.* sau *Cuza Vodă*.

Născut la Huși în 1820, este trimis în 1834, împreună cu *Alecsandri*, la studii în străinătate. Învață la Paris, Pavia, Bologna, și după 5 ani se întoarce în patrie. Întâi e militar, apoi director în ministerul de interne, ear la 1848 luptător pentru libertate și egalitate. Moscoviții, intrând în țară, îl respătesc cu închisoare, din care *Cuza* scapă la Viena. Indată ce se retrag rușii, exilatul revine în Moldova intră earăși în armată, e numit colonel pe timpul guvernului provizoriu și apoi prefect la Galați. Iși dă însă demisia, când vede uneltirile și abuzurile guvernului la alegerile pentru adunările ad hoc.

Protestul lui *Cuza* și al celorlalți patrioți anulează primele alegeri și pun la cale alegeri nouă: acestea izbutesc să arate Europei care sânt anume dorințele poporului român.

În 1858 *Cuza* era ministru de război.

Urmează *memorabilul an 1859*, care dă țării românești, Moldova și Muntenia, o *îndoită* alegere de principe: În 5 Ianuar, *Cuza* este ales în unanimitate domn al Moldovei, în 24 Ianuar domn al Munteniei, — și *Milcovul* încetează d'a mai fi hotar despărțitor de frați. Nu râvnise la distincție înaltă princiară, tinerul și inteligentul colonel, care era pe-atunci de 39 de ani, dar, la stăruințele prietenilor săi patrioți, primește alegerea.

Napoleon III ia principatele sub scutul său puternic și îmblânzește statele dușmane unirii, cari erau firește Turcia și în

deosebi Austria, împărăția de prea tristă pomenire.

Unirea definitivă, cu o singură cameră și un singur minister, se înfăptuește în 1862. Lucrurile, la început, merg greu. *Barbu Cătaș*, șeful unui minister, care s'a încăpăținat să refuze introducerea reformelor și împroprietărirea țăranilor, este asasinat în vara anului 1862.

În curând însă vine în fruntea guvernului cel mai valoros om de stat al țării, istoricul și îngrijitorul cronicelor moldovenești, *Mihai Cogălniceanu*. Statul primește o nouă constituție, se desființează claca sau robota (1864) și se face prima împroprietărire țărănească, se introduce învățământul gratuit și obligator, se înființează universitățile, se întocmesc legi nouă, cu multe reforme...

Dar, toate schimbările realizate produc și grave nemulțumiri, — mai ales că în administrația slabă a țării unite s'au găsit prea mulți slujbași abuzivi...

Ministerul lui *Cogălniceanu* cade în 1865, și *Cuza* pierde stălpul de căpetenie pe care s'a răzimat.

Ziua de 11 Februar 1866 însemnează sfârșitul domniei unui prea bun principe, care în domnia sa de șapte ani, într'o țară ai cărei hospodari se schimbau atât de des, a lăsat urme de vrednicie nepéritoare.

Cuza Vodă acum părăsește țara, și în anul 1873, în etate de 53 de ani, se stânge la Heidelberg.

FOIȘOARA

Legiunea din Italia

— Amintiri —

Pe lângă multe pagube și neajunsuri, produse de lungul război, trebuie să înregistrăm și faptul, că zeci de mii de soldați români au trebuit să sufere, după armistițiul, mai bine de un an, robia de prizonieri, fie în țările aliate, fie în țările dușmane.

S'a scris prea rar despre acești năpăstuiți de soarte, — așa că puținii am avut o icoană clară și fidelă despre viața și modul de trai al acestor fii ai Ardealului.

Voesc să mă achit acum de o datorie națională și creștinească, făcând o mică expunere a situației ce-am aflat între legionarii români din Italia.

În 3 Iulie 1919, chemați fiind de secția organizării VI—VII, 8 preoți, 2 medici și 5 mediciști, am fost însărcinați cu păstoria legionarilor români aflători pe pământul gene-roasei Italii.

Această chemare am primit-o ca datorie, ce se impune oricărui conducător al poporului nostru. Era însă ceva, care ne cam pune pe gânduri: totala neorientare, ce o aveam cu toții, despre adevărata stare în care se aflau soldații noștri. Se vorbea de primejdioase boale, ce s'ar fi încuibat în legiunea română, se șoptea de curentul bolșevic, care își întindea rădăcinile în inima soldaților prizonieri.

Astfel, pe de-o parte cu teama în sân, ear pe de altă parte cu credința în Dumnezeu, în 16 Iulie 1919 imbarcați pe vaporul românesc «*Împăratul Traian*» am plecat spre Italia.

Ajunși în Roma la Legațiunea românească ni s'a spus, că întreaga legiune în 1—2 luni va fi reimpatriată.

Trei înși dintre preoți curând au și părăsit pământul Italiei, însoțind batl. 21 și 22.

Noi, care am mai rămas, am fost împărțiți de atașatul militar al României, colonel *Ioan Florescu*, la spitale și la batalioane, primind fie care instrucțiunile necesare.

Când am sosit la lagărul principal în *Avezzano*, eram pregătiți să vedem roadele bolșevismului. Când colo, spre mirarea noastră,

la tot pasul întâmpinăm, caracteristica armatei române: *Liniște și ordine*.

Îți creștea inima, văzând pe fiii Ardealului voinici și veseli, întorcându-se dela exercițiile militare, cântând frumoase cântece naționale.

În timpul liber li vedeai câte 20—25 înși la umbra pomilor, în mare liniște, jucând tombola, sau cetind foaia românească ajunsă în Italia. Acești români nici decum nu erau ispitiți de idei bolșevice. Dorul ce-i mistuia, era dorul de vatra familiară și de a vedea cu ochii visul împlinit, unirea tuturor românilor, despre care mult li s'a povestit atât în predici, cât și în convorbiri particulare.

Ca fost censor al legiunii române, m'am convins din scrisorile lor, ce trimiteau acasă familiilor, despre adevărata stare sufletească. Nu odată am cetit, exprimându-și dorința de a putea servi cât mai îngrabă în armata M. S. Regelui *Ferdinand I.*

În spitalul din *Avezzano*, unde câteva luni am fost părintele sufletesc al bolnavilor, am avut cel mai bun prilej de a pătrunde până în tainele sufletului soldatului înstrăinat. Aici

A murit principele departe, în exil; dar numele lui Ioan Alexandru I, domnitorul iubitor și iubit de țărânie, rămâne pe veci strâns legat de sărbătoarea națională dela 24 Ianuar.

Reforma agrară în vechiul regat

Noul proiect de lege pentru reforma agrară conține:

Expunerea de motive, a dlui ministru Garoflid, începe prin a specifica modificarea art. 19 din constituție.

În baza decretului-lege din 16 Decembrie 1918 s'au expropriat 2.224.588.50 ha.

După aplicarea primei exproprieri, au rămas din cele 2.224.000 hectare, 650.000 hectare care nu s'au putut da în stăpânire sătenilor.

Parte din acest pământ a fost reluat în arendă de foștii proprietari, parte a rămas pârleagă, și anume: 350.000 hectare în 1919 și 200.000 hectare în 1920; pentru această suprafață statul plătește arendă foștilor proprietari, fără a încasa nici un venit.

Suprafața de pământ, expropriabilă în Ca drilater, va atinge probabil 30—40.000 ha.

S'a supus exproprierii și pământul inundabil, pe care în mod greșit prima expropriere îl crufuse.

Pământul inundabil al țării se ridică la 460.000 ha. din acestea 200.000 ha. sânt arabile și se folosesc și azi de săteni.

S'a fixat un maximum de 500 ha. proprietate în una sau mai multe moși, expropriind tot ceea ce trece peste acest maxim. Prin exproprieria proprietarilor cu mai multe moșii, s'ar obține o suprafață de 34.133 ha.

Înainte de 1915 suprafața anuală cultivată de proprietarii cu peste o sută de ha. era în mijlociu de 1.733.130 ha.

Pentru moșiile arendate și cultivate prin arendași la 23 Aprilie 1920 și azi arendate, s'a admis un regim de 100 ha. la munte, deal, șes cu populație deasă: 150 ha. și 250 ha. la șes, unde cererile de împrumut sânt satisfăcute.

Împrumutarea se va face pe loturi de 5 ha. întregi și loturi de completare până la 5 ha. În regiunile cu populație deasă se pot reduce, cu consimțământul locuitorilor, aceste loturi până la 3 și 4 ha., iar în regiunile de colonizare s'au prevăzut loturi până la 7 ha. În Dobrogea loturile vor fi de 8 și 10 ha.

În afară de aceste loturi, legea prevede înființarea de loturi mari între 10—50 ha. Aceste loturi se vor da de preferință ofițerilor invalizi și agronomilor. Cultura lor va servi de model micilor plugari și va înlocui în această privință proprietarul mare.

Pe pământul obținut prin a doua expropriere se vor împrumuta de preferință văduvele de război, preoții și învățătorii cari nu au avut loc la prima împrumutarea.

m'am convins de marea dragoste ce o are românul de pământul strămoșesc. În sublimele ceasuri de chinuri, cu ochii rătăciți, îmi ziceau: «Părinte vād, că mi se apropie moartea, dar nu mi-ar părea așa rău de viață, dacă aș ști, că mă îngroapă în pământul României!»

La început nu erau mai mulți de 60—70 de inși, cu timpul însă s'au umplut toate bărcile, ce adăposteau pe bolnavi. Zilnic soseau cu zecile soldați bolnavi din toate părțile Italiei, ba chiar și din Albania, cei mai mulți de malarie. Aproape cu toții, dar cu deosebire cei ce sufereau de ani de zile de acest morb, ziceau: «Părinte eu știu, că dacă ajung acasă numai decât mă voi vindeca; căci în țara noastră și apa, și aerul e mai bun».

În Septembrie se iviseră câteva cazuri de disenterie; nu mult după aceea numărul lor crescuse, încât pusese pe gânduri serioase pe medicii noștri. Cazurile de moarte n'au fost multe.

Numele acelor morți, cari au fost îngropați de mine în intervalul 14 Aug. — 13 Noembrie 1919:

Arsenie Mărginean, Daia rom., Ioan Moldovan, Migeadola, Adam Martin, Șipet, Ilie

Prin această reformă agrară se limitează divizibilitatea marelui proprietăți rămase. Pentru aceasta se acordă proprietarilor, cari au investit capitaluri mari, un spor de 50 la sută peste limita maximă a regiunii.

Dela 1917 până la 1 August 1920 s'au vândut direct sătenilor circa 82.000 ha. din marea proprietate și este probabil, că această suprafață azi să se ridice la cel puțin 100.000 hectare.

S'a mai prevăzut în lege, că pământul țărănesc să poată fi cumpărat de orice agricultor.

Noua lege electorală

Dăm aici un resumat al proiectului de lege electorală, depusă în parlament de dl ministru Argetoianu:

Alegerea deputaților. Alegerea se va face pe circumscripții electorale egale, cuprinzând fiecare 250.000 locuitori, și vor alege 5 deputați. În chip excepțional o singură circumscripțiune va alege 5 deputați chiar dacă va trece numărul de 250.000 loc.; deasemenea se va putea face o singură circ. de 150.000 loc., care va alege 3 deputați.

Excepțional deasemenea Maramureșul va alege 4 deputați.

Circumscripțiunile electorale se fixează prin lege.

În chip obligatoriu orașele ce depășesc 100.000 loc., vor trebui să fie secționare spre a face parte din cel puțin două circ. electorale.

Vechile hotare nu sânt piedică pentru compunerea circumscripțiilor.

Spre a fi ales în cameră se cere: a fi cetățean român, a avea exercițiul drepturilor civile și politice; a avea vârsta de 25 ani împliniți, a avea domiciliul real în România.

Au drept de vot toți cetățenii români dela vârsta de 21 ani împliniți.

Alegerea senatorilor. Senatul se compune din senatori aleși cu sistemul majoritar, din membri aleși prin cooptare de senatorii ce au fost aleși cu sistemul majoritar, și senatori de drept.

Cetățenii dela vârsta de 40 ani împliniți și cei ce vor dovedi că sânt absolvenți ai unei școli primare, de la 25 ani împliniți, vor alege câte un senator la 125.000 locuitori, adică câte 2 de circumscripție. Dacă circumscripția ar fi numai de 150.000 locuitori, atunci va alege un singur senator.

Maramureșul va alege doi senatori.

Senatori cooptați. Numărul lor este de 14 și anume: 3 președinți ai camerelor de comerț, 3 președinți ai sindicatelor agricole, 3 președinți ai consiliilor de administrație dela instituțiile financiare, 4 preoți de mir ortodox, doi preoți de mir greco-catolic.

Senatori de drept. Cu vot deliberativ: Moștenitorul tronului de la 25 ani împliniți, Mitropolitii țării, superiorii diferitelor confesiuni, foștii președinți de consiliu cel puțin un an în

această calitate și cu trei ani de exercițiu ca ministru, foștii președinți ai Corpurilor legiuitoare, cari au prezidat cel puțin opt sesiuni ordinare; foștii miniștri cu o vechime de cel puțin 5 ani, precum și acei cari, indiferent de vechime, au avut 4 numiri de ministru; ministrul Casei regale, foștii președinți ai curții de casație cu o vechime de cel puțin 5 ani, președintele Academiei Române, cel mai vechi rector de universitate.

Fără vot deliberativ:

Moștenitorul tronului dela 18 până la 25 ani, șeful de stat major al armatei, șeful de stat major al marinei, președintele consiliului superior tehnic, primul președinte în exercițiu al curții de conturi.

Pentru a fi ales senator, în afară de celelalte condiții ca la deputați, se mai cere și vârsta de 40 ani împliniți. Senatorii de drept ca și cei aleși prin cooptare sânt scutiți de această din urmă excepție.

În art. 17 se prevede: dintre funcționarii statului pot fi aleși deputați numai: miniștrii, subsecretarii de stat, miniștrii plenipotențieri, profesorii universitari, agregatii și conferențiarilor definitivi și profesorii secundari definitivi.

Așa dar: *preoții și învățătorii au fost excluși.* Ei nu vor putea fi aleși, decât dacă își vor da demisia în termenul prevăzut de lege.

Îndrumări pentru conferințe preoțești

Într'un articol apărut în Dacia Traiană dela 1 Febr. a. c. și semnat de preoții Ioan Crăciun și Gheorghe Maior, care cer convocarea unui nou congres preoțesc, ziarul nostru este învinit că în Nr. 55 din 1920 a dat preoțimii noastre «îndrumări întârziate în chestia conferințelor preoțești».

Ca să dovedim cât sânt de «întârziate» aceste îndrumări (și câtă dreptate au ceice iscălesc articolul amintit), reproducem, în resumat, toate punctele îndrumărilor din Nr. 55. Eată-le:

1. Să se alcătuească programele de conferințe, și între problemele de discutare să se pună: Raportul sufletesc al preotului cu Mântuitorul. Constituirea despărțămintelor și împărțirea în cercuri religioase.
 2. Înființarea caselor culturale.
 3. Școlile de Duminecă.
 4. Alcătuirea sfaturilor păcii, pentru aplanarea neînțelegerilor care tulbură armonia satelor.
 5. Chestiunea școlilor confesionale.
 6. Incasarea taxelor de membri la Asociația clerului.
 7. Sfânta Scriptură, publicată cu litere latine de Sf. Sinod, se va distribui membrilor.
- Acestea sânt punctele de informație și de îndemn, cuprinse în articolul semnat de președintele și secretarul Asociației. Și ele sânt, cum vedem, foarte departe d'a fi întârziate...

Percean, Boz, Petru Marșeu, Socodor, Trăilă Ruja, Ghirc, Petru Oancea, Tălmăcel, Vasile Bobora, Haidău, Teodor Deac, Șaneț, Precup Toța, Valea-Neagră, Constandin Giorgovici, Vasce, Dumitru Mercea, Ghișaga, Achim Stanciu, Stupini, Garnila Coman, Coveș, Nicolae Moldovan, Ghișasa-super., Dumitru Jura, Murani, Ilie Suru, Sichești, Constandin Popa, Jurjești, Iosif Adam, Buziaș, Gavriela Duma, Coveș, Iarie Mariș, Căpâlna, Nicolae Busuioc, Verendin, Dumitru Vodă, Boarta, Vasile Florea, Hidiș, — toți aceștia din Ardeal.

Din Bucovina au murit următorii:

Gheorghe Tărița, Cupca, Vasile Botezat, Cernăuț, Ioan Cușnier, Davideni, Ioan Stadler, Tarstental.

Pe lângă acești morți, în Avezzano își mai dorm somnul de veci vre-o 350 legionari, în mare parte răpuși de tifosul exantematic.

Având instrucțiune și din partea înaltului Minister de război, cu ajutorul dlui maior Ermil Cosmuța și al dlui căpit. Dumitru Stinghe, în decurs de 2 luni prin colectă dela legionari, dar cu deosebire prin colecta ofițerilor, și din ajutorul primit dela Legațiunea română s'a putut

aduce în ordine cimiterul, care pe timpul sosirii noastre în Italia era în stare slabă. Astăzi, dela depărtare se ivește frumosul monument, — pe vârful căruia falnic își întinde brațele crucea noastră ortodoxă, — zidit în mijlocul cimiterului. În jurul acestui monument sânt 5 statuete, pe a căror placă de marmoră, pe lângă o sentință din sfânta scriptură, se poate ceti numărul morților, ce sânt îngropați într'unul din acele 5 rânduri de gropi. Ear cipreșii sădiți în jurul monumentului șoptesc tainic în adierile vântului cuvinte de mângâiere celor ce zac în pământul străbunilor noștri.

Legația română din Italia se va îngriji pe viitor, ca acest loc al odihnei atâtor români se fie în ordine așa cum se cuvine; ear noi, cei de acasă, întotdeauna ne vom aduce aminte în rugăciunile noastre de acești viteji, cari cu dorul nestins au murit, neputându-și vedea țara lor mare, mândră și puternică așa cum o doreau să fie.

Ioan Răceau
paroh în Acmaru, (prot. Alba-Iulia)

Vaticanul în orient

— Părerile germane din Austria —

Sub titlul «Der Vatikan im Osten» citim în ziarul sibiuan D. Tagespost, din 2 Februar, un prim articol scris din Viena, despre politica Vaticanului în țările răsăritene.

Autorul articolului zice, între altele, următoarele:

Camera franceză s'a ocupat de mult cu reluarea raporturilor dintre Vatican și Franța. Toate partidele camerei, afară de socialiști, s'au exprimat în favoarea Romei papale. Motivele, care au adus earăș la sânul mamei pe cea mai mare fiică a bisericii romano-catolice, sânt *politice*, nu trans-cendentale, și anume sânt motive de politică externă. Impăcarea între cei doi adversari este a se atribui *înrduririi ce o are Vaticanul în țările dundrene și în Polonia*.

În Ceho-slovacia și în Iugoslavia nu este potrivit terenul pentru propaganda dorită. De aceea nădăjdea se îndreaptă mai mult spre Polonia, Ungaria și România. Influența Vaticanului în statele acestea ar face dintr'însele unele mlăd oase pentru scopurile Franței. Vaticanul lucrează pretutindeni cu mare zor. Roma s'a grăbit să-și trimită în capitale pe diplomații săi cei mai încercați, să ocupe repede nunțiaturile. Monsignore Schioppa la München, Ratti la Varșovia, Ogno Sera în Silezia de sus.

Dela München, monsignorele Schioppa este dirijat ca nunțiu apostolic la curtea lui *Horthy în Budapesta*, unde politica vaticană și-a găsit adevăratul om în persoana episcopului *Ottocar Prohászka*, ale cărui opere fuseseră oarecând puse la indice, acum însă omul s'a pocăit. Afară de Viena și Budapesta, a devenit și Elveția centrul năzuințelor pentru a restabili monarhia habsburgică: Roma papală sprijinește în Austria germană pe legitimiști și pe toți aderenții ascunși ai habsburgilor din partidul creștin-social. Cu iscusință iezuitică mijlocește afacerile și episcopul din Vorarlberg, Dr. Waitz. Preoții Hinka și Iuriga își desfășoară activitatea pentru desfacerea Slovaciei de Cehia... Rol important în politica din orient a Vaticanului și a Franței se atribuie României Mari. Interesul Parisului și al Romei este să câștige pe români alătura de *șleahța* polonă și de *gentry* maghiari. Este fapt ce nu poate fi trecut cu vederea, că în vremea critică de astăzi se ivește, pentru întâia oară în istoria României, un nunțiu papal la București. Politica vaticană și-a întins cele mai rafinate mreje: Ratti la Varșovia, Marchetti la Viena, Schioppa la Budapesta, și Marmaggi la București.

Agitație fără teme?

Un ziar bucureștean vrea să știe cu siguranță, că agitația lipsită de teme (?) pe chestia concordatului este opera partidului național-liberal. Motivul? Foarte clar: «S'a tipărit un manifest — împotriva romano-catolicilor, greco-catolicilor și a concordatului propus de scaunul papal, — s'a tipărit, mă rog, nici mai mult, nici mai puțin, decât — *«la o tipografie liberală»*».

Este, — așadar și prin urmare, — învederat, «că cine trag sforile în această agitație, sânt liberalii», — scrie indignat confratele îngrijat (!) de soartea bisericii.

Cu oarecare mirare vedem, că acest articol, comis probabil de cutare urmaș al lui Rică Venturiano, este reprodus tocmai de organul clujan al partidului național din Ardeal.

Dacă ar fi să ne luăm după «ideile» lui Rică, am putea afirma și noi că b. o. ziarul «Neamul Românesc» care a susținut campania împotriva concordatului, este cumpărat de liberali, — sau că în apărarea scaunului papal, cu siguranță trage sforile — partidul național din Transilvania... și așa mai departe.

Adevărul este, că nici liberalii n'au produs «agitația», și nici partidul național n'a sărit în ajutorul «sfântului scaun», — ci oameni fără deosebire de partid au voit și voesc să-și manifeste îngrijorările în fața tratatelor pornite între stat și o biserică. Cei ce afirmă contrarul, pot să fie orce, dar prietenii ai bisericii creștine nu sânt și n'au fost.

Dela românii din America

Ziarul *Românul* din Youngstown, Ohio, scrie:

Românii au emigrat în America venind din Ardeal, Bucovina, Bănat, Macedonia și Basarabia. Un foarte mic număr a venit aici din România.

Afară de cei din regat, ceilalți au fugit din țară pentru a scăpa de persecuția guvernelor maștere, sub care pământul lor era ținut cu forța.

Acum lucrurile s'au schimbat în Europa. Toți românii sânt liberi între aceleași granițe ale aceleiași țări mărite.

Luptele pentru libertate au încetat. Nu ne mai împușcă maghiarii, nu ne mai zbicuiește rusul.

Și totuși, semnele arată că America va fi mult timp pământul făgăduinții multor zeci de mii de români.

Sânt alte pricini, aduse de alte vremuri. Ori cum, românii cari sânt în America au prilejuri, pe care frații noștri de acasă nu le vor avea curând.

Păcat însă că ne-am mărginit totdeauna la câștig bănesc, lăsându-ne întunecați de strălucirea aurului american.

Cu toate opintirile noastre, putem spune că nu avem oameni bogați, deși fiecare român are pe lângă sine ceva bani.

Avem doar câți-va fabricanți de rachiu, cari s'au îmbogățit, dacă a avea câte-va zeci de mii de dolari face mare bogăție.

Românul e muncitor cinstit, harnic, econom, dar... subjugă totul poștei de înavuțire, trecând pe lângă atâtea bunuri fără să le atingă.

E atât de ușor ca fiecare emigrant să ajungă la o sumă îndestulătoare pentru a se educa.

În fiecare seară sânt larg deschise ușile a zeci de mii de școale, care făuresc suflețe nouă, oameni noi.

O foarte mică parte dintre români merg în școale.

Toate celelalte popoare dau acestei țări oameni învățați, până și umilii noștri vecini de acasă, sârbii.

Atunci, când românii vor învăța să valorizeze timpul de după lucru, când într'un număr mare vor învăța în școlile noastre americane, pentru a culege mierea înțelepciunii, pe care această țară o îmbie nouilor veniți, alături de bani, libertate etc. atunci vom avea mângâierea că exilul nostru a fost nu un mare rău, ci un neprefuit bine.

Nr. 107 Plen.

(2)

Concurs

Pentru ocuparea unui post de oficiant la casa arhidiecezană (ajutor de contabil) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Concurenții au să documenteze absolvirea unei școli comerciale medii, eventual cunoștințe în afaceri de cassă.

Emolumentele se vor stabili prin învoială cu Consistorul arhidiecezan, în care scop în cererile de concurs se vor preciza pretensiunile reflectanților.

Cererile de concurs sânt de a se trimite la Consistorul arhidiecezan în termenul legal.

Sibiu, din ședința plenară a Consistorului arhidiecezan, ținută la 9 Ianuar 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii, medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără șematism 10 lei cu porto cu tot.

Știrile zilei

Nu se dau baluri. Președintele republicii franceze, dl Millerand, și dna Millerand, au anunțat că nu dau baluri, nici dineuri, din cauza suferințelor multe ce domnesc în poporul Franței. Banii, destinați petrecerilor din carnaval, se dăruiesc celor lipsiți, cu deosebire copiilor.

Adunarea generală a Reuniunii femeilor române din Sibiu se ține *Luni în 7 Februar* a. c., la ora 6 seara, în sala de ședințe a Asociațiunii.

Resultatul alegerilor parțiale din capitală, pentru locul de senator, rămas vacant în urma morții lui Spirea Gheorghiu, este: *D. Dobrescu* ales cu 14.914 voturi. Dl Vintilă Brăteanu a obținut 14.634 voturi. Alegerile au decurs în liniște.

Căsătorie. Dșoara *Paraschiva Aurelia Avrigeanu* și dl *Stefan Puia* anunță celebrarea cununiei lor religioase, care se va ținea în 6 Februar n. c. la ora 4 d. a. în catedrala gr-cat. din Blaj.

Pentru timpul postului. Ministrul Cu'telor și al Instrucțiunii publice a dispus cu Nr. 49414 1920, ca în primele trei zile ale postului mare, adică Luni, Marți și Mercuri din săptămâna a șasa înainte de Paști, tot astfel în săptămâna mare, adică dela Florii până la ziua Invierii, și în fine la ziua ajunului Paștilor, să nu se țină nici un fel de reprezentații, să nu se permită să cânte muzica în localuri publice. În ajunul Paștilor toate localurile publice vor trebui să fie închise. Aceste termene se înțeleg după calendarul Iulian. După calendarul Gregorian primele trei zile ale postului mare cad în anul acesta la 7, 8 și 9 Martie, săptămâna Paștilor la 11—17 April. Sibiu, 27 Ian. 1921. *Primăria*.

Comunicat. Societatea studenților în teologie din București a publicat în *Neamul Românesc* și în alte ziare următoarele: Ceeace am făcut și vom face împotriva concordatului, desmințim categoric că s'ar face sub influența vreunui partid politic, deci, nici a partidului liberal. Tot ceeace au făcut cei cari luptă împotriva acestui concordat, au făcut și vor face numai din dragostea pentru biserica păstrătoare a neamului nostru, ear noi ne-am spus părerile ca mai competenți decât alții. Nu facem agitație, ci numai aducem la cunoștința oamenilor cu răspundere și marelui public, pericolul ce-l prezintă concordatul.

Președinte: *Victor N. Popescu*.

Plata cotei de 40 la sută, conform convenției dintre stat și Banca națională, se începe la 10 Februar.

Ruși — bolnavi. Zarul oficios al bolșevicilor, Pravda, a publicat raportul unui doctor cătră comisariatul sănătății publice. În raport se spune, că numărul nebunilor furioși în Rusia este astăzi de două ori mai mare ca înainte de 1918. Afară d'aceasta, a cincea parte dintre locuitorii Rusiei sufăr de neurastenie.

Dela sate. Dintr'o corespondență, primită dela un venerabil bătrân, publicăm următoarele: În valea șerpuitoare a Hărtibaciului, comuna *Țichindeal*, multă vreme lipsită de preot, ajunsese într'o stare de jale. O nespusă bucurie a cuprins inimile credincioșilor, când în sfârșit li-a sosit păstorul duhovnicesc în persoana tinărului Ioan Ceteanu, care la orice prilej binevenit ne îndeamnă cu vorba și faptă: La muncă fraților, cu toții, căci ogorul e înfelenit!

La o colecție benevolă pentru cumpărarea unui clopot la biserică vreo 70 familii au contribuit suma de 4000 Lei. S'a pus bază unei «Case Naționale», unde poporul își va afla izvorul de cunoștințe folositoare. Tineretul sârguincios cercetează sf. biserică și cântă, în Dumineci și sărbători, responsurile la sf. liturgie. S'au întocmit apoi două producțiuni, împreunate cu cântări și teatru, bine reușite. S'a întemeiat o bibliotecă școlară, la care preotul nostru a donat 60 de cărți instructive.

Abonat credincios. Un comerciant bogat din Kansas a lăsat testament prin care hotărăște ca după moartea lui, să i se pună pe mormânt, în timp de 20 ani neîntrerupt un ziar cotidian. O lampă electrică va lumina mormântul și va înlesni citirea ziarului celor care vor trece pe acolo.

Serată dansantă se va ține în ziua de trei sfinți la 12 Februar n. în sala hotelului Univers din Blaj. Venitul curat este destinat pentru «fondul studenților bolnavi». Prețul de intrare: de persoană 10 lei, de familie 20 lei.

Dare de seamă și mulțumită. Sâmbătă în 22 Ianuar a. c. s'a dat în *Uroi*, prot. Geoagiu-lui, un concert organizat de tinerimea adultă, sub conducerea parohului, în folosul fondului pentru edificarea bisericii din loc. Cu această ocazie au supraplătit dnii: D. Petrișor, preot, 70 Lei, St. Oskai 60 Lei, Găspăr Steiner 50 Lei, Iosif Steiner, I. Sibk, Pavel Lungu, Aurel Dima, V. Păscău, preot, câte 40 Lei, I. Suciu, Dr. St. Mirák, câte 30 Lei, N. Tănase, I. Pasca, A. Boca, N. Pataki, B. Gulácsi, câte 20 Lei, A. Săbău, O. Reck, câte 15 Lei, A. Popovits, I. Farkas, M. Chon, A. Faur, Adam Lula, preot, I. Pintér, V. Cristolovan, A. Costa, câte 10 Lei. C. Balinca, insp. C. F. R., Ioan Nedelcu, George Bocos, Sabin Irinca, D. Ohabă. Subl. V. Grecianu, I. Ács, I. Durlescu, I. Voina, P. Totoiu, câte 5 Lei, O. Mermezanu, N. N., câte 250 Lei. I. Ferenc, A. Bădica, A. Moga, câte 2 Lei și Z. Morariu 1 Leu. În total 712 Lei. Pentru aceste marimonioase contribuiri aduc dăruitorilor cele mai călduroase mulțămiri. Pr. *Valer Goron*.

Cinema Apollo. Sibiu, Piața Herman. În 5 și 6 Februar: Contractul morții, dramă. În 7 și 8 Februar: Tren accelerat în flăcări, piesă de senzație. Inceputul: 6 jum. și 8 jum. seara.

Nr. 376/1920

(4) 3-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia Acmariu (cl. II.) se descrie nou concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Venitele și întregirea dela stat sânt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta în termenul susindicat la subsemnatul oficiu, iar concurenții — pe lângă observarea normelor reglementare — se vor prezenta, în o Duminecă sau sâmbătoare la biserică, spre a cânta predica respective celebra.

Alba-Iulia, 19 Decembrie 1920.

Oficiul protopresbiterat al tract. Alba-Iulia în înțelegere cu comitetul parohial.

Ion Teculescu
protopop.

Nr. 672-1920

(3) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Cornățal (Egerszeg) cu filia Sâncraț declarată vacantă prin abdicarea parohului Al. Borda, pe baza ord. din 18 Decembrie a. c. Nr. 3200 B. se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele sânt cele fasonate pentru întregirea dela stat, statorite în coala B.

Concurenții au să-și aștearnă cererile, instruite, cu observarea normelor în vigoare, în termenul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiterat, și până în 8 zile înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Târgul-Murăș, 18/31 Decembrie 1920.

Oficiul protopresbiterat ortodox român.

Stefan Russu,
protopop.

Nr. 14/1921 Prot.

(7) 3-3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Chirpăr, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții vor înainta petițiile provăzute cu documentele de concurs subsemnatului în termenul susindicat, având a se prezenta pe lângă observarea dispozițiilor reglementare în

vre-o Duminecă sau sâmbătoare în biserică, spre a cânta, eventual a celebra și cuvânta.
Agnita, 7 Ianuarie 1921.

I. Muntean
protopop.

Nr. 19-1921

(5) 3-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III Trestia, protopopiatul Zarandului, se descrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiterat, iar concurenții cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare la biserică.

Brad, la 8 Ianuar 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Zarandului.

Pompliu Piso,
protopop.

Nr. 8/1921

(6) 3-3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Leleşe cu filiile Sohodol și Runc Gura Vadului din protopresbiteratul Hunedoarei se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele parohului ales vor fi cele statorite în coala B. a dotației dela stat.

Concurenții să și înainteze cererile provăzute cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul indicat și, pe lângă observarea dispozițiilor § ului 83 din regulamentul pentru parohii, să se prezinte în vre-o sâmbătoare poporului în biserică în calitate de concurenți.

Hunedoara, 2/15 Ianuarie 1921.

Oficiu protopop. ort. rom în înțelegere cu comitetul parohial concertent.

Andrei Ludu
protopop

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru școlile secundare:

Ziarul de casă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exhibite.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la însușări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școlile primare:

Registre pentru absenții și clasificții.
Matricole școlare.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaș,

profesor universitar și membru al Acad. române

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 20 Lei.

A apărut și se găsește de vânzare la **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan pe anul comun 1921

cu bogat cuprins, din care amintim următoarele: *Cătră cititorii Calendarului.* — *Arhiepiscopul și Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan.* Alegerea, hirotonirea, instalarea și investirea. — *Gândiri.* — *Știri și fapte din 1920.* Cronică bisericească. — *Ce este bolșevismul?* — *Din zilele de mărire,* cu 5 ilustrații. — *Suferința,* poveste din popor. — *Snoave și istorioare:* 1. Binefacerea și Recunoștința. 2. S'a dat de gol. 3. Curajul femeii. 4. Așa se poate. 5. Măgarul și alcoolul. 6. Mânzul țiganului. — *Pentru meseriași:* Mesteșugarul cum se cade. — *Pentru economi:* 1. Plugurile cu motor, după C. M. 2. Gunoitul. 3. Sfaturi sănătoase, după I. M. P. — *Soldățești.* — *Versuri:* 1. Scrisoarea fetiței, de Lt. Eft. Barbu Bogdan. 2. Mama, de Maximilian G. Dopp. 3. Cicoarea, din popor, col. Teodorescu. 4. Cântece din război, col. E. H. 5. Dela Tisa. 6. Cântecul lăncului, din Zărând, col. E. H. 7. A lui Balint. — *Ostășească.* — *Fel de fel:* 1. Credințe despre rândunică. 2. De pe pământ în lună. 3. Puterea exemplului. 4. Sănătatea femeilor. 5. Legea cercetașului. 6. Impotriva mâniei. 7. Cărțile... 8. Radiul și razele sale, după Dr. A. Lanich. 9. Sfaturi. — *Gândiri.* — *D'ale doctorilor:* 1. Gripa sau influența. 2. Baia de soare, după Dr. Forest. 3. La durere de cap. 4. Mierea. 5. De ce mâncăm repede? după Dr. P. Schmid. 6. Carnea și nutrirea. 7. Nasul roșu. 8. Tusa măgărească. 9. Ingrijirea părului. 10. De ce nu trebuie să bei? 11. Dimineata — oboșală. 11. Epilepsia (boala rea). — *Gândiri.* — *Alte versuri:* 1. La Oituz, de Șt. Bălcești. 2. Cătânești, din popor, col. E. H. 3. Mormântul Stegarului, de V. Voiculescu. 4. Sus inimal de G. Coșbuc. 5. Găcitori. — *Scânteii.*

În celelalte părți ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii. — *Insemnarea târgurilor* aranjate după alfabet și luni.

Ilustrațiile: I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan. — Statul major la frontul dela Tisa. — Intrarea triumfală a generalului Moșoiu în Sibiu. — Generalul Moșoiu și statul său major trec trupele în revistă. — Revista trupelor care au trecut Tisa și au capturat șase divizii bolșevice. — M. S. Regina Maria la podul peste Tisa asistă la trecerea trupelor.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu «*Șematismul*» bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat și părțile anexate din Ungaria, cu «*Evidență*» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheti și învățători, — și altă ediție, *fără Șematism.*

Prețul: { Ediția cu Șematism 10 Lei } plus porto postal 2 Lei și sunt a se trimite înainte prin mandat postal.

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat